

استادبانک

نمونه سوالات همراه با جواب و

گام به گام کتاب‌های درسی

به طور کامل رایگان در

اپلیکیشن استادبانک

به جمع ده‌ها هزار کاربر اپلیکیشن رایگان استادبانک پیوندید.

[لینک دریافت اپلیکیشن نمونه سوالات استادبانک \(کلیک کنید\)](#)

* برای مشاهده نمونه سوالات دانلود شده به صفحه بعد مراجعه کنید.

۱- تأثیر رقابت و دشمنی سیاسی میان امپراتوری‌های ساسانی و روم را بر وضعیت مسیحیان ایران شرح دهید.

« پاسخ »

در آغاز دوره‌ی ساسانیان، پیروان دیگر دین‌های مختلف هم‌چنان در آرامش زندگی می‌کردند، اما با رسمیت یافتن دین زرتشتی و نیرومند شدن موبدان، برخی گروه‌های غیرزرتشتی، هم‌چون مانویان و مسیحیان با مسائل و مشکلاتی روبه‌رو شدند. مانویان، پیروان آیین مانی بودند. مانی (۲۷۴ - ۲۱۶ م.) با ترکیب آموزه‌هایی از دین‌های زرتشتی، مسیحی و بودایی، آیین جدیدی را عرضه کرد. او از شاپور یکم اجازه گرفت که عقاید خود را تبلیغ کند. مانی عقیده داشت که او و پیامبران پیش از وی، آمده‌اند تا روح را که از دنیای نور است، از جهان مادی و تاریکی برهانند و انسان را به رستگاری برسانند. مانی و پیروان او، کتاب‌های خود را به زبان‌های مختلف می‌نوشتند و گاه برای تفهیم مطالب، از نقاشی استفاده می‌کردند. مانی عقاید خود را در کتابی با عنوان شاپورگان نوشت و به شاپور هدیه کرد. اما این پادشاه ساسانی بر دین زرتشتی باقی ماند.

موبدان به شدت با آیین مانوی مخالف بودند. آنان پس از شاپور، اقدامات خود را برای نابودی مانی و مانویان تشدید کردند. سرانجام در زمان بهرام یکم، مانی به زندان افتاد و اندکی بعد اعدام شد. پیروان او نیز که تحت تعقیب و شکنجه قرار گرفته بودند، به مناطق مرزی امپراتوری ساسانی و یا سرزمین‌های دیگر گریختند.

۲- بررسی کنید که وجود آتشکده‌های سه‌گانه در دوران ساسانیان، با کدام یک از مباحث درس ۱۲ ارتباط دارد.

« پاسخ »

با توجه به تقسیم‌بندی اجتماعی سه‌گانه در اقوام آریایی، بر پایه‌ی شغل و پیشه‌ی افراد نیز وجود داشت که میراث مشترک آریاییان هند و ایرانی به شمار می‌رفت. در این تقسیم‌بندی، افراد جامعه به سه قشر «روحانیان»، «جنگجویان» و «کشاورزان و شبانان» تقسیم شده بودند. در دین زرتشتی، آتش عنصری مقدس بود و زرتشتیان با نیایش در برابر آتش، اهوره‌مزدا را ستایش می‌کردند. به همین دلیل در دوره‌ی ساسانیان، آتشکده‌های بسیاری در شهرها و روستاهای ایران ساخته شد. سه آتشکده‌ی آذربؤزین مهر در خراسان، مخصوص کشاورزان، آذرگشنسپ در آذربایجان، ویژه‌ی شاهان و آذرقرئبغ در فارس، خاص موبدان، بزرگ‌تر و شکوهمندتر از دیگر آتشکده‌ها بودند.

۳- آثار و پیامدهای سیاسی و دینی رسمیت یافتن دین زرتشتی در دوران ساسانی را بررسی کنید.

« پاسخ »

دوره‌ی ساسانیان اهمیت به سزایی در تاریخ دین زرتشت دارد؛ چرا که حکومت ساسانی این دین را دین رسمی ایران اعلام کرد. با این اقدام، دین و سیاست به هم گره خوردند. از یک سو، پادشاهان ساسانی به پشتیبانی کامل از دین رسمی پرداختند و از سوی دیگر روحانیان زرتشتی، قدرت و حاکمیت پادشاهان ساسانی را تأیید کردند. گسترش و رسمیت یافتن دین زرتشتی، نفوذ و قدرت روحانیان زرتشتی را به طرز چشم‌گیری افزایش داد. در رأس آنان، روحانی برجسته‌ای با عنوان موبدان موبد قرار داشت که از جایگاه بلندی در دربار برخوردار بود. پادشاهان ساسانی معمولاً برای تصمیم‌گیری در مسائل مهم حکومتی، با موبدان مشورت می‌کردند. پس از موبدان موبد، سلسله مراتبی از روحانیان جای می‌گرفتند که عهده‌دار مسئولیت‌هایی مانند قضاوت و دادرسی، اداره‌ی آتشکده‌ها، اجرای مراسم و آداب مذهبی و تعلیم آموزه‌های زرتشتی بودند تا آن زمان، موبدان ترجیح می‌دادند که مطالب کتاب اوستا را به حافظه بسپارند و به صورت شفاهی به دیگران منتقل کنند ولی تحولات دینی این عصر، از جمله پیشرفت دین مسیح در قلمرو ساسانی و در گرفتن مباحثات اعتقادی میان پیروان ادیان مختلف، موجب شد موبدان برای این که در مقام بحث و جدل، سند و مدرک قابل استنادی در اختیار داشته باشند، اقدام به مکتوب کردن اوستای شفاهی کنند؛ هرچند هم‌چنان به نقل شفاهی آن رغبت بیش‌تری داشتند. در دین زرتشتی، آتش، عنصری مقدس بود و زرتشتیان با نیایش در برابر آتش، اهوره‌مزدا را ستایش می‌کردند. به همین دلیل در دوره‌ی ساسانیان آتشکده‌های بسیاری در شهرها و روستاهای ایران ساخته شد. سه آتشکده‌ی آذربزین مهر در خراسان، مخصوص کشاورزان، آذرگشسپ در آذربایجان، ویژه‌ی شاهان و آذرقرئبغ در فارس، خاص موبدان، بزرگ‌تر و شکوهمندتر از دیگر آتشکده‌ها بودند. در عصر ساسانیان، اوستا به زبان پهلوی ترجمه و شرح و تفسیرهایی بر آن نوشته شد. هم‌چنین کتاب‌های اعتقادی براساس تعالیم زرتشت به زبان پهلوی تألیف گردید. از جمله مهم‌ترین و مفصل‌ترین این کتاب‌ها باید از دینکرد، نام برد که دانشنامه‌ای مشتمل بر عقاید زرتشتی است. کتاب بندَه‌ش از جمله‌ی دیگر کتاب‌های آن دوره به شمار می‌آید.

۴- سیاست دینی اشکانیان چه آثار و نتایج فرهنگی و اجتماعی در پی داشت؟

« پاسخ »

اشکانیان نیز همانند هخامنشیان حامی سیاست آزادی دینی بودند. ایرانیان و دیگر مردمانی که در سرزمین‌های تحت فرمانروایی حکومت اشکانی زندگی می‌کردند، در ستایش خدایان و انجام مراسم دینی خود آزاد بودند. آزادی دینی اشکانیان زمینه‌ی مناسبی را برای هم‌زیستی مسالمت‌آمیز پیروان دین‌ها و عقاید مختلف فراهم آورد. از این‌رو، یونانی‌تبارانی که در ایران می‌زیستند بدون هیچ مزاحمتی خدایان خود را می‌پرستیدند. مجسمه‌هایی از این خدایان در کاوش‌های باستان‌شناسی پیدا شده است. یهودیان نیز هم‌چون دوره‌ی هخامنشی، حکومت ایران را پناهگاه مناسبی برای خود می‌شمردند. پیروان دین مسیح هم که در معرض آزار و اذیت حکومت روم قرار داشتند، در قلمرو اشکانیان احساس امنیت و آزادی می‌کردند. آیین بودایی از آیین‌هایی بود که در آن دوره به ایران نفوذ کرد و مبلغان بودایی در سرزمین‌های شرقی حکومت اشکانی به تبلیغ اندیشه و آموزه‌های بودا می‌پرداختند. براساس گزارش یکی از مورخان چینی، شاهزاده‌ای از خاندان اشکانی برای نخستین بار کتاب‌های بودایی را به زبان چینی ترجمه کرد.

۵- اعتقادات و سیاست دینی شاهان هخامنشی چگونه بود؟

« پاسخ »

در قلمرو پهنای حکومت هخامنشیان، گروه‌ها و اقوام متعدد خدایان آنان اهانت می‌کردند. با فرهنگ و اعتقادات گوناگون زندگی می‌کردند. پادشاهان هخامنشی مردم را در پیروی از دین خود آزاد می‌گذاشتند و فرهنگ و عقاید اقوام تابع حکومت خود را محترم می‌شمردند. رفتار آزادمنشانه‌ی کورش بزرگ با مردمان مغلوب و احترام به دین و آداب و رسوم این مردمان در آن زمان پدیده‌ی جدیدی بود. سطرهایی از منشور کورش، به این مطلب اشاره دارد که او وقتی بابل را بدون خونریزی و غارت فتح کرد، به نیایش و ستایش مردوک، خدایان بزرگ بابلیان پرداخت. در حالی که فرمانروایان آن زمان، معمولاً پس از تسخیر شهر یا کشوری، ساکنان آن‌جا را قتل‌عام، معابدشان را غارت و به خدایان آنان اهانت می‌کردند.

۶- گزیده‌ی متن‌های زیر را به دقت مطالعه کنید و پس از هم‌فکری با یک‌دیگر به پرسش‌های زیر پاسخ دهید.

الف) شواهدی که دلالت بر زرتشتی بودن هخامنشیان می‌کنند، کدام‌اند؟
ب) هرودت به چه تفاوت‌هایی درباره‌ی باورهای ایرانیان عصر هخامنشیان با اعتقادات یونانیان باستان اشاره کرده است؟

متن ۱: گزیده‌ای از سنگ‌نوشته‌ی داریوش بزرگ در کاخ آپادانای شوش
«خدای بزرگ است اهوره‌مزدا که این زمین را آفرید که آن آسمان را آفرید که مردم را آفرید که برای مردم شادی آفرید که داریوش را شاه کرد یک شاه از بسیاری ...»

... من اهوره‌مزدا را پرستش می‌کنم. اهوره‌مزدا مرا یاری داد ... آن‌چه من کردم همه را به خواست اهوره‌مزدا کردم».

متن ۲: گزیده‌ای از سنگ‌نوشته‌ی اردشیر دوم هخامنشی در کاخ آپادانای همدان
«اردشیر شاه بزرگ، شاه شاهان، شاه کشورها، شاه در این زمین ... این کاخ را به خواست اهوره‌مزدا، آناهیتا و میترا بنا کردم. اهوره‌مزدا، آناهیتا و میترا مرا از هر بدی بیابند و این‌را که بنا کرده‌ام خراب نکنند و از اسیب نگاه دارند».

متن ۳: تاریخ هرودت، کتاب اول، بند ۱۳۱

«چنان که من می‌دانم ایرانیان این رسم‌ها را دارند؛ آنان برافراشتن تندیس خدایان و پرستشگاه‌ها و محراب‌ها را ناروا می‌دارند و کسانی را که چنین کنند، نادان می‌شمارند. زیرا چنان‌که من تصور می‌کنم آنان همانند یونانیان خدایان را به گونه و سرشت مردمان نمی‌انگارند، بلکه همه‌ی گنبد آسمان را زئوس [هرودت، اهوره‌مزدا را همان زئوس پنداشته] می‌نامند و بر فراز بلندترین قله‌ی کوه‌ها [برای] او قربانی می‌کنند. آنان هم‌چنین برای خورشید، ماه، زمین، آتش، آب و بادها یزش (ستایش و نیایش) می‌کنند».

« پاسخ »

الف) در هر سه مورد اشاره به اهوره‌مزدا شده است.

ب) «چنان که من می‌دانم ایرانیان این رسم‌ها را دارند؛ آنان برافراشتن تندیس خدایان و پرستشگاه‌ها و محراب‌ها را ناروا می‌دارند و کسانی را که چنین کنند، نادان می‌شمارند. زیرا چنان‌که من تصور می‌کنم آنان همانند یونانیان خدایان را به گونه و سرشت مردمان نمی‌انگارند، بلکه همه‌ی گنبد آسمان را زئوس [هرودت، اهوره‌مزدا را همان زئوس پنداشته] می‌نامند و بر فراز بلندترین قله‌ی کوه‌ها [برای] او قربانی می‌کنند. آنان هم‌چنین برای خورشید، ماه، زمین، آتش، آب و بادها یزش (ستایش و نیایش) می‌کنند».

۷- گزینه‌های زیر از سروده‌های زرتشت در کتاب اوستا را مطالعه کنید و پاسخ دهید که هریک از این گزینه‌ها ناظر بر کدام یک از اصول اعتقادی زرتشت است.

۱- «ای آفریننده‌ی بزرگ و دانا، از راه خرد و بینش و الهام، راز پدید آمدن آفرینش را از روز ازل به من بیاموز تا حقیقت را به مردم جهان آشکار سازم» یسنا، فصل ۲۸، بند ۱۱

۲- «ای مردم، این حقیقت را به گوش هوش بشنوید و با اندیشه‌ای روشن و ژرف‌بینی آن‌ها را بررسی کنید. هر مرد و زن، راه نیک و بد را شخصاً برگزینید. پیش از فرا [رسیدن] روز واپسین همه به پا خیزید و در گسترش آیین راستی بکوشید.» یسنا، فصل ۳۰ بند ۲

۳- «کسی که به سوی راستی و پاکی روی آورد، جایگاهش سرای روشنایی یا بهشت خواهد بود، ولی شخص دروغگو و بدکار زمانی دراز، با شیون و افسوس در تیرگی به سر خواهد برد»، یسنا، فصل ۳۱، بند ۲۰

« پاسخ »

پاسخ به عهده‌ی دانش‌آموز

۸- چه عاملی موجب گردید تا در دوره‌ی ساسانیان، موبدان اقدام به مکتوب کردن اوستای شفاهی کنند؟

(۱) در گرفتن مباحث اعتقادی میان پیروان ادیان مختلف (۲) افزایش قدرت و نفوذ روحانیان زرتشتی

(۳) پشتیبانی پادشاهان ساسانی از دین زرتشت (۴) ظهور اندیشه‌های مانوی و مزدکی در جامعه‌ی زرتشتی

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تحولات دینی در عصر ساسانی، از جمله پیشرفت دین مسیح در قلمرو ساسانی و در گرفتن مباحثات اعتقادی میان پیروان ادیان مختلف، موجب شد موبدان برای اینکه در مقام بحث و جدل، سند و مدرک قابل استنادی در اختیار داشته باشند، اقدام به مکتوب کردن اوستای شفاهی کنند.

۹- در عصر ساسانیان، کتاب‌های اعتقادی براساس تعالیم زرتشت به کدام زبان تألیف گردید؟

(۱) فارسی باستان (۲) اوستایی (۳) پهلوی (۴) فارسی نو

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در عصر ساسانیان، اوستا به زبان پهلوی ترجمه و شرح و تفسیرهایی بر آن نوشته شد. هم‌چنین کتاب‌های اعتقادی براساس تعالیم زرتشت به زبان پهلوی تألیف گردید.

- ۱۰- کدام منابع تاریخی نشان می‌دهند که اقوام آریایی مهاجر به ایران هم‌چون آریایی‌های هند، خدایان متعددی را می‌پرستیدند و آنان را «بغ»، «اهوره» و «امرتا» می‌خواندند؟
- ۱) محتوای اساطیر کهن - مندرجات اوستا - سنگ‌نوشته‌ها
 - ۲) سنگ‌نوشته‌ها - تاریخ‌نگاران یونانی به ویژه هرودت - کاوش‌های باستان‌شناسی
 - ۳) نوشته‌های روی سکه‌ها - مندرجات اوستا - شاهنامه‌ی فردوسی
 - ۴) تاریخ‌نگاران یونانی به ویژه هرودت - نوشته‌های روی سکه‌ها - کاوش‌های باستان‌شناسی

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. چنان‌که از اساطیر کهن و مندرجات اوستا و سنگ‌نوشته‌ها برمی‌آید، اقوام آریایی مهاجر به ایران هم‌چون آریایی‌های هند، خدایان متعددی را می‌پرستیدند و آن‌ها را بغ (خدا / خدایگان)، اهوره (سرور) و امرتا (بی‌مرگ) می‌خواندند.

- ۱۱- آتشکده‌های مخصوص موبدان، کشاورزان و شاهان در دوره‌ی ساسانیان به ترتیب چه نام داشتند و در کجا قرار داشتند؟

- ۱) آذربرزین مهر، خراسان - آذرفرنبغ، آذربایجان - آذرگشنسپ، فارس
- ۲) آذرگشنسپ، فارس - آذرفرنبغ، خراسان - آذربرزین مهر، آذربایجان
- ۳) آذرفرنبغ، فارس - آذربرزین مهر، خراسان - آذرگشنسپ، آذربایجان
- ۴) آذرگشنسپ، آذربایجان - آذربرزین مهر، فارس - آذرفرنبغ، خراسان

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در دوره‌ی ساسانیان آتشکده‌های بسیاری در شهرها و روستاهای ایران ساخته شد. سه آتشکده‌ی آذربرزین مهر در خراسان، مخصوص کشاورزان، آذرگشنسپ در آذربایجان، ویژه‌ی شاهان و آذرفرنبغ در فارس، خاص موبدان، بزرگ‌تر و شکوهمندتر از دیگر آتشکده‌ها بودند.

- ۱۲- کدام اقدام برخی از شاهان اشکانی، نشانه‌ی گرایش آنان به کیش زرتشتی بود؟

- ۱) خدایان کهن ایرانی هم‌چون مهر و آناهیتا را ستایش کردند.
- ۲) آتشکده‌های زیادی در سراسر ایران برپا کردند.
- ۳) تصویر آتشدانی را بر روی سکه‌های خود نقش کردند.
- ۴) دین زرتشت را به عنوان دین رسمی ایران اعلام کردند.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. برخی از شاهان اشکانی تصویر آتشدانی را که نشانه‌ی گرایش آنان به کیش زرتشتی بود، بر روی سکه‌ها خود نقش کرده‌اند.

- ۱۳- یکی از علل شکوهمندتر بودن آتشکدهٔ آذرفرنبغ در استان فارسی کدام بود؟
- (۱) به موبدان اختصاص داشت.
- (۲) زنان دربار ساسانی در آن نیایش می کردند.
- (۳) شاه ساسانی در آن نیایش می کرد.
- (۴) ویژهٔ درباریان بود.

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. این آتشکدهٔ خاص موبدان، بزرگ‌تر و شکوهمندتر از دیگر آتشکده‌ها بود.

- ۱۴- روحانیون مادی چه نامیده می شدند و چه وظایفی بر عهده داشتند؟
- (۱) مغ - برگزاری آیین‌های دینی از جمله خواندن نیایش‌ها و سروده‌ها و رسم قربانی کردن
- (۲) مغ - قضاوت و دادرسی، اداره‌ی آتشکده‌ها، اجرای مراسم و آداب مذهبی و تعلیم آموزه‌های زرتشتی
- (۳) موبد - برگزاری آیین‌های دینی از جمله خواندن نیایش‌ها و سروده‌ها و رسم قربانی کردن
- (۴) موبد - قضاوت و دادرسی، اداره‌ی آتشکده‌ها، اجرای مراسم و آداب مذهبی و تعلیم آموزه‌های زرتشتی

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. روحانیون مادی که مغ نامیده می شدند، برگزاری آیین‌های دینی از جمله خواندن نیایش‌ها و سروده‌ها و رسم قربانی کردن را بر عهده داشتند.

- ۱۵- آتشکده‌ی مهم خراسان در زمان ساسانیان چه نام داشت؟
- (۱) آذرگشنسب
- (۲) آذربرزین مهر
- (۳) آذرفرنبغ
- (۴) ارژنگ مهر

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در دوره‌ی ساسانیان، آتشکده‌های بسیاری در شهرها و روستاهای ایران ساخته شد. سه آتشکده‌ی آذربرزین مهر در خراسان، مخصوص کشاورزان، آذرگشنسب در آذربایجان، ویژه‌ی شاهان و آذرفرنبغ در فارس، خاص موبدان، بزرگ‌تر و شکوهمندتر از دیگر آتشکده‌ها بودند.

- ۱۶- در عهد کدام سلسله‌ی ایران باستان، ستایش میترا به قلمرو روم در آسیای صغیر راه یافت و در آن‌جا به کیشی مستقل تبدیل شد؟
- (۱) اشکانیان
- (۲) ساسانیان
- (۳) هخامنشیان
- (۴) سلوکیان

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در عهد اشکانی، ستایش ایزدمهر (میترا) به قلمرو روم در آسیای صغیر راه یافت و در آن‌جا به کیشی مستقل تبدیل شد.

- ۱۷- کدام گزینه، تفاوت عقاید اقوام آریایی نخستین را با مردمان ایلام، بین‌النهرین و یونان نشان می‌دهد؟
- (۱) آریایی‌ها به خدای واحد و مردمان ایلام، بین‌النهرین و یونان، به خدایان متعدد اعتقاد داشتند.
 - (۲) نفوذ و قدرت خدایان یونانی و بین‌النهرینی، برخلاف خدایان آریایی تمام گیتی را دربر می‌گرفت.
 - (۳) در میان آریایی‌ها، رسم قربانی کردن معمول بود، اما در میان اقوام دیگر، این رسم وجود نداشت.
 - (۴) آریایی‌ها برخلاف مردم بین‌النهرین، یونان و ... برای خدایان خویش معابد باشکوه نمی‌ساختند.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. آریایی‌های نخستین، برای خشنودی خدایان، حیوانات را قربانی می‌کردند و سرودها و نیایش‌های گوناگونی می‌خواندند. افرادی با عنوان مُغ، مراسم و تشریفات دینی را اجرا می‌کردند. اقوام آریایی برخلاف مردمان ایلام، بین‌النهرین، یونان و ... برای خدایان خویش معابد باشکوه نمی‌ساختند. آنان اعتقاد داشتند که نفوذ و قدرت خدایانشان محدود به ناحیه و شهر خاصی نمی‌شود، بلکه تمام قلمرو گیتی را دربر می‌گیرد.

- ۱۸- «قالی بهارستان» و «قالی پازیریک» به ترتیب از آثار کدام سلسله‌های ایران باستان هستند؟
- (۱) ساسانیان - هخامنشیان (۲) هخامنشیان - اشکانیان (۳) سلوکیان - اشکانیان (۴) ساسانیان - سلوکیان

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. از پارچه‌ها و دیگر بافته‌های عصر هخامنشی، به جز قالی پازیریک چیزی باقی نمانده است. شواهد موجود، بیانگر رونق و شکوفایی هنر فرش‌بافی در دوره‌ی ساسانیان است. قالی بهارستان که اعراب مسلمان از کاخ تیسفون به غنیمت گرفتند، شهرت بسیار دارد.

- ۱۹- معنای صحیح القاب «اهوره»، «امرتا» و «بغ» که اقوام آریایی مهاجر به ایران به خدایان خویش می‌دادند، به ترتیب کدام است؟

(۱) بی‌مرگ - سرور - بخشنده	(۲) سرور - بخشنده - بی‌مرگ
(۳) سرور - بی‌مرگ - بخشنده	(۴) بخشنده - بی‌مرگ - سرور

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. اقوام آریایی مهاجر به ایران هم‌چون آریایی‌های هند، خدایان متعددی را می‌پرستیدند و آنها را بغ (بخشنده)، اهوره (سرور) و امرتا (بی‌مرگ) می‌خواندند.

- ۲۰- براساس گزارش یکی از مورخان چینی، شاهزاده‌ای از کدام خاندان حاکم بر ایران باستان، برای نخستین‌بار کتاب‌های بودایی را به زبان چینی ترجمه کرد؟

(۱) اشکانی	(۲) ساسانی	(۳) هخامنشی	(۴) مادی

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. براساس گزارش یکی از مورخان چینی، شاهزاده‌ای از خاندان اشکانی برای نخستین‌بار کتاب‌های بودایی را به زبان چینی ترجمه کرد.

- ۲۱- پیشرفت دین مسیح در قلمرو ساسانی و درگرفتن مباحثات اعتقادی میان پیروان ادیان مختلف، کدام تحول را در فعالیت‌های موبدان زرتشتی دوره‌ی ساسانی در پی داشت؟
- (۱) موبدان تصمیم گرفتند که مطالب کتاب اوستا را به صورت شفاهی به دیگران منتقل کنند.
 - (۲) دین زرتشت رسمی شد و روحانیان زرتشتی، قدرت و حاکمیت پادشاهان ساسانی را تأیید کردند.
 - (۳) موبدان با هدف داشتن سند و مدرک قابل استناد، اقدام به مکتوب کردن اوستای شفاهی نمودند.
 - (۴) سلسله مراتبی از روحانیت را شکل دادند و عهده‌دار مسئولیت‌هایی مانند قضاوت و دادرسی شدند.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تا آن زمان، موبدان ترجیح می‌دادند که مطالب کتاب اوستا را به حافظ بسپارند و به صورت شفاهی به دیگران منتقل کنند، ولی تحولات دینی این عصر، از جمله پیشرفت دین مسیح در قلمرو ساسانی و درگرفتن مباحثات اعتقادی میان پیروان ادیان مختلف، موجب شد موبدان برای این که در مقام بحث و جدل، سند و مدرک قابل استنادی در اختیار داشته باشند، اقدام به مکتوب کردن اوستای شفاهی کنند، هر چند هم‌چنان به نقل شفاهی آن رغبت بیش‌تری داشتند.

- ۲۲- مطابق تعالیم زرتشتی، «امشاسپندان» چگونه موجوداتی هستند؟

- (۱) نیکان خردمند که در جست‌وجوی مینوی نیک هستند.
- (۲) جاودانان مقدس که انسان را در انجام کارهای نیک یاری می‌کنند.
- (۳) گروهی از یاران اهوره‌مزدا که داوری اعمال انسان در جهان را به عهده دارند.
- (۴) گروهی از موجودات الهی که اهوره‌مزدا را در امر آفرینش و اداره‌ی امور جهان یاری می‌کنند.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مطابق تعالیم زرتشتی، گروهی از موجودات الهی که امشاسپندان یا جاودانان مقدس خوانده می‌شوند، اهوره‌مزدا را در امر آفرینش و اداره‌ی امور جهان یاری می‌کنند.

- ۲۳- آیین بودایی در زمان حکومت کدام سلسله، به ایران نفوذ کرد؟

- (۱) اشکانیان
- (۲) ساسانیان
- (۳) هخامنشیان
- (۴) سلوکی

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. آیین بودایی از آیین‌هایی بود که در دوره اشکانیان به ایران نفوذ کرد و مبلغان بودایی در سرزمین‌های شرقی حکومت اشکانی به تبلیغ اندیشه و آموزه‌های بودا می‌پرداختند.

- ۲۴- از دوره اشکانی، مجسمه‌هایی مربوط به کدام خدایان در کاوش‌های باستان‌شناسی پیدا شده است؟

- (۱) خدایان کهن ایران
- (۲) خدایان یونانی
- (۳) آناهیتا و میترا
- (۴) خدایان آشوری

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در دوره اشکانی، یونانی تبارانی که در ایران می‌زیستند، بدون هیچ مزاحمتی خدایان خود را می‌پرستیدند. مجسمه‌هایی از این خدایان در کاوش‌های باستان‌شناسی پیدا شده است.

- ۲۵- دلیل نساختن معابد با شکوه برای خدایان خویش، به وسیله اقوام آریایی کدام است؟
- (۱) به دلیل داشتن خدایان متعدد ساختن معابد برای آنان مشکل بود.
 - (۲) به دستور مغان از ساختن معابد خودداری می کردند.
 - (۳) اعتقاد داشتند نفوذ و قدرت خدایانشان تمام قلمرو گیتی را در بر می گیرد.
 - (۴) فقط به سرودها و نیایش‌های گوناگون اعتقاد داشتند.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. آنان اعتقاد داشتند که نفوذ و قدرت خدا یا نشان محدود به ناحیه و شهر خاصی نمی شود. بلکه تمام قلمرو گیتی را در بر می گیرد.

- ۲۶- براساس باورهای کهن ایرانی کدام ایزد، ایزد پیمان و قانون و پشتیبان نظم اجتماعی بود؟
- (۱) مهر
 - (۲) آناهیتا
 - (۳) اهوره مزدا
 - (۴) بهرام

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. براساس باورهای کهن ایرانی، مهر یا میترا، ایزد پیمان و قانون و پشتیبان نظم اجتماعی بود.

- ۲۷- مفصل‌ترین کتاب دینکرد، که دانشنامه‌ای مشتمل بر عقاید زرتشتی است، در دوره‌ی کدام سلسله در ایران به تحریر درآمد؟
- (۱) ماد
 - (۲) ساسانی
 - (۳) هخامنشی
 - (۴) اشکانی

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در عصر ساسانیان، اوستا به زبان پهلوی ترجمه و شرح و تفسیرهایی بر آن نوشته شد. هم‌چنین کتاب‌های اعتقادی براساس تعالیم زرتشت به زبان پهلوی تألیف گردید. از جمله مهم‌ترین و مفصل‌ترین این کتاب‌ها باید از دینکرد، نام برد که دانشنامه‌ای مشتمل بر عقاید زرتشتی است. کتاب بُنْدَهش از جمله دیگر کتاب‌های آن دوره به شمار می‌آید. در آغاز دوره‌ی ساسانیان، پیروان دیگر دین‌های مختلف هم‌چنان در آرامش زندگی می‌کردند. ولی با رسمیت یافتن دین زرتشتی مانویان، مسیحیان با مسائل و مشکلاتی روبه‌رو شدند.

۲۸- موردی که به بلاش یکم، از پادشاهان اشکانی نسبت داده شده، کدام است؟

- ۱) اقدام به جمع‌آوری اوستا، کتاب مقدس ایرانیان باستان کرد.
- ۲) به تقلید از زرتشت با قربانی کردن و کشتار بی‌رویه‌ی حیوانات به ویژه گاو مخالفت کرد.
- ۳) وی به تقلید از یونانیان، در فکر ساختن معابدی برای زرتشت بود، ولی اجل مهلتش نداد.
- ۴) به فرمان وی کتاب زرتشت، به خط و زبان اوستایی نگارش یافت.

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. کتاب مقدس ایرانیان باستان و زرتشتیان اوستا نام دارد. بر پایه‌ی داستان‌های باستانی، نسخه‌ای از اوستا که در زمان هخامنشیان بر پوست گاو نوشته بود، بر اثر آتش‌سوزی تخت جمشید به دست اسکندر مقدونی از بین رفت.

چند قرن بعد، یکی از پادشاهان اشکانی به نام بلاش یکم اقدام به گردآوری اوستا نمود. به هر حال، چنین به نظر می‌رسد که اوستا تا قرن‌ها به صورت شفاهی و سینه به سینه نقل می‌شده است.

۲۹- مغان پس از پذیرفتن دین زرتشتی، چه نقشی در جامعه به‌عهده گرفتند؟

- ۱) نقش مهمی در آمیختن باورهای دینی کهن با تعالیم زردشت داشتند.
- ۲) اعتقاد به جهان آخرت و روز واپسین را به مردم آموزش می‌دادند.
- ۳) خواندن سرودها و رسم قربانی کردن را برعهده گرفتند.
- ۴) با کشتن بی‌رویه‌ی حیوانات به‌ویژه گاو مخالف بودند.

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. روحانیون «مادی» که «مغ» نامیده می‌شدند، برگزاری آیین‌های دینی را برعهده داشتند. آنان بعدها که به تدریج دین زردشتی را پذیرفتند، تبدیل به پیشوایان دینی جامعه زردشتی شدند و نقش مهمی در آمیختن باورهای دینی کهن خود با تعالیم زردشت داشتند.

۳۰- آتشکده آذر فرنیغ در فارس مخصوص کدام گروه از مردم دوره‌ی ساسانی بود؟

- ۱) موبدان
- ۲) شاهان
- ۳) کشاورزان
- ۴) درباریان

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در دوره ساسانیان آتشکده‌های بسیاری در شهرها و روستاهای ایران ساخته شد سه آتشکده «آذر برزین مهر» در خراسان مخصوص کشاورزان، «آذرگشنسب» در آذربایجان ویژه شاهان و «آذر فرنیغ» در فارس خاص موبدان

۳۱- موردی که به شاپور دوم، از پادشاهان معروف ساسانی نسبت داده شده، کدام است؟

- (۱) کتاب اوستای زرتشت در دوره وی به خط و زبان اوستایی نگارش یافت.
- (۲) گردآوری اوستا به وسیله وی انجام گرفت.
- (۳) با برخی از آداب نیایش در جامعه دوره زرتشت مخالف بود.
- (۴) به تقلید از یونانیان معبدی برای آناهیتا ساخت.

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. کتاب مقدس ایرانیان باستان و زرتشتیان، اوستا نام دارد. برپایه داستان‌های باستانی نسخه‌ای از اوستا که در زمان هخامنشیان بر پوست گاو نوشته شده بود بر اثر آتش‌سوزی تخت جمشید به دست اسکندر مقدونی از بین رفت. چند قرن بعد یکی از پادشاهان اشکانی به نام بلاش یکم اقدام به گردآوری اوستا نمود. چنین به نظر می‌رسد اوستا قرن‌ها به صورت شفاهی و سینه به سینه نقل شده است. تا آنکه در قرن ۴ م. و در زمان شاپور دوم ساسانی به خط و زبان اوستایی نگارش یافت.

۳۲- کتاب اعتقادی دینکرد، که یکی از مهم‌ترین و مفصل‌ترین کتاب‌های دوره ساسانی است حاوی مطالب می‌باشد؟

- (۱) رسمی شدن دین زرتشتی در دوره ساسانیان
- (۲) دانشنامه‌ای مشتمل بر عقاید زرتشتی
- (۳) چگونگی اجرای مراسم مذهبی به وسیله موبدان
- (۴) ساخته شدن آتشکده‌ها و چگونگی مراسم در آنها

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در عصر ساسانیان، اوستا به زبان پهلوی ترجمه و شرح و تفسیرهایی بر آن نوشته شده همچنین کتاب‌های اعتقادی براساس تعالیم زرتشت به زبان پهلوی تألیف گردید. از جمله مهم‌ترین و مفصل‌ترین این کتاب‌ها باید از دینکرد نام برد که دانشنامه‌ای مشتمل بر عقاید زرتشتی است. کتاب بُندَه‌ش از جمله دیگر کتاب‌های آن دوره به‌شمار می‌آید. در آغاز دوره ساسانیان، پیروان دیگر دین‌های مختلف همچنان در آرامش زندگی می‌کردند. اما با رسمیت یافتن دین زرتشتی و نیرومند شدن موبدان گروه‌های مانویان و مسیحیان با مسائل و مشکلاتی روبه‌رو شدند.

۳۳- کدام مورد به بلاش یکم از پادشاهان اشکانی نسبت داده شده است؟

- (۱) به دستور وی اوستا دوباره به خط و زبان اوستایی نگارش گردید.
- (۲) خواندن نیایش‌ها و سرودهای مذهبی آئین زرتشت را دوباره رایج نمود.
- (۳) طبق نظر زرتش با قربانی کردن و کشتار بی‌رویه حیوانات مخالفت کرد.
- (۴) دستور گردآوری اوستا، کتاب مقدس ایرانیان باستان و زرتشتیان را صادر کرد

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. زرتشت پیام‌آور دین زرتشتی در میان ایرانیان باستان ظهور کرد. اساس تعالیم وی بر یگانگی و پرستش اهورامزدا قرار داد. زرتش با برخی از آداب نیایش در جامعه خود، مانند قربانی کردن و کشتار بی‌رویه حیوانات به ویژه گاو مخالف بود. کتاب مقدس ایرانیان باستان و زرتشتیان اوستا نام دارد. بر پایه داستان‌های باستانی، نسخه‌ای از اوستا که در زمان هخامنشیان بر پوست گاو نوشته شده بود، بر اثر آتش‌سوزی تخت جمشید به دست اسکندر مقدونی از بین رفت. چند قرن بعد یکی از پادشاهان اشکانی به نام بلاش یکم اقدام به گردآوری اوستا نمود.

- ۳۴- چه تعداد از گزاره‌های زیر درباره‌ی «اوستا» کتاب مقدس زرتشتیان نادرست است؟
- (الف) دارای پنج بخش به نام‌های یسنا، ویسپرد، یشتها، وندیداد و خرده اوستا است.
- (ب) سرودها و سخنان زرتش با عنوان گات‌ها قسمتی از یش‌ها را تشکیل می‌دهد.
- (ج) موضوع اصلی اوستا ستایش و نیایش اهوره‌مزدا، امشاسپندان، نکات اخلاقی، آداب دینی و داستان‌های کهن ایران باستان است.
- (د) نسخه‌ای از آن در زمان هخامنشیان بر اثر آتش‌سوزی تخت‌جمشید به دست اسکندر مقدونی از بین رفت.
- (ه) نخستین بار بلاش یکم اشکانی اقدام به گردآوری آن نمود
- (و) در قرن ۴ م در زمان شاپور اول ساسانی به خط و زبان اوستایی نگارش یافت.
- (۱) ۵ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴) ۲

« پاسخ »

- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. موارد «ب» و «و» نادرست هستند. بررسی عبارت‌های نادرست:
- (ب) سرودها و سخنان زرتشت با عنوان گاهان یا گات‌ها قسمتی از یسنا را تشکیل می‌دهد.
- (و) اوستای شفاهی در قرن ۴ م در زمان شاپور دوم ساسانی به خط و زبان اوستایی نگارش یافت.

- ۳۵- براساس گزارش یکی از مورخان چینی، شاهزاده‌ای از خاندان اشکانی برای نخستین بار کتاب‌های را به زبان ترجمه کرد.

(۱) بودایی - پارتی (۲) مانوی - پارتی (۳) بودایی - چینی (۴) مانوی - چینی

« پاسخ »

- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. براساس گزارش یکی از مورخان چینی، شاهزاده‌ای از خاندان اشکانی برای نخستین بار کتاب‌های بودایی را به زبان چینی ترجمه کرد.

- ۳۶- کدام یک از گزینه‌های زیر، تفاوت عقاید اقوام آریایی نخستین را با مردمان ایلام، بین‌النهرین و یونان نشان می‌دهد؟
- (۱) در میان آریایی‌ها، رسم قربانی کردن معمول بود، اما در میان اقوام دیگر، این رسم وجود نداشت.
- (۲) نفوذ و قدرت خدایان یونانی و بین‌النهرینی، برخلاف خدایان آریایی تمام گیتی را دربرمی‌گرفت.
- (۳) آریایی‌ها برخلاف مردم بین‌النهرین و یونان و ... برای خدایان خویش معابد باشکوه نمی‌ساختند.
- (۴) آریایی‌ها به خدای واحد و مردمان ایلام، بین‌النهرین و یونان، به خدایان متعدد اعتقاد داشتند.

« پاسخ »

- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. آریایی‌های نخستین، برای خشنودی خدایان، حیوانات را قربانی می‌کردند و سرودها و نیایش‌های گوناگونی می‌خواندند. افرادی با عنوان «مُغ»، مراسم و تشریفات دینی را اجرا می‌کردند. اقوام آریایی بر خلاف مردمان ایلام، بین‌النهرین، یونان و ... برای خدایان خویش معابد باشکوه نمی‌ساختند. آنان اعتقاد داشتند که نفوذ و قدرت خدایانشان محدود به ناحیه و شهر خاصی نمی‌شود، بلکه تمام قلمرو گیتی را دربرمی‌گیرد.

۳۷- کدام گزینه درباره‌ی کتاب «دینکرد» درست است؟

- (۱) مهم‌ترین منبع برای حقوق و دادرسی دوره‌ی ساسانی است.
- (۲) دانشنامه‌ای مشتمل بر عقاید زرتشتی است.
- (۳) ترجمه، شرح و تفسیر اوستا به زبان پهلوی است.
- (۴) براساس تعالیم زرتشت به زبان اوستایی تألیف شده است.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در عصر ساسانیان اوستا به زبان پهلوی ترجمه، شرح و تفسیرهایی بر آن نوشته شد. هم‌چنین کتاب‌های اعتقادی براساس تعالیم زرتشت به زبان پهلوی تألیف گردید. از جمله مهم‌ترین و مفصل‌ترین این کتاب‌ها باید از «دینکرد»، نام برد که دانشنامه‌ای مشتمل بر عقاید زرتشتی است.

۳۸- مانی در زمان کدام پادشاه ساسانی به قتل رسید و کدام فرمانروای اشکانی، دستور داد متون پراکنده‌ی اوستا گردآوری شود؟

- (۱) شاپور یکم - بلاش یکم
- (۲) بهرام یکم - بلاش یکم
- (۳) شاپور یکم - مهرداد دوم
- (۴) بهرام یکم - مهرداد دوم

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در زمان بهرام یکم، مانی به زندان افتاد و اندکی بعد اعدام شد. در اواسط دوره‌ی اشکانیان، دین زرتشتی نفوذ و گسترش چشم‌گیری یافت و برخی از پادشاهان اشکانی به این دین گرویده و یا از آن پشتیبانی کردند. گفته می‌شود یکی از شاهان این سلسله به نام بلاش یکم دستور داد متون پراکنده‌ی اوستا گردآوری شود.

۳۹- کدام گزینه در رابطه با سؤال‌های زیر صحیح است؟

الف) هر یک از آتشکده‌های زیر، به ترتیب در کدام شهر قرار داشت و مخصوص کدام طبقه بود؟ «آذربرین مهر - آذرگشنسب - آذر فرنیغ»

- ب) مانی با ترکیب آموزه‌های کدام ادیان، آیین جدیدی را عرضه کرد؟
- (۱) الف) خراسان - کشاورزان، آذربایجان - شاهان، فارس - موبدان ب) زرتشتی، مسیحی و بودایی
 - (۲) الف) آذربایجان - موبدان، خراسان - شاهان، خراسان - کشاورزان ب) زرتشتی، یهودی و مانوی
 - (۳) الف) همدان - موبدان، خراسان - شاهان، فارس - شاهان ب) مسیحی، یهودی و مزدکی
 - (۴) الف) کشاورزان، همدان - موبدان، خراسان - شاهان ب) مسیحی، یهودی و بودایی

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

الف) آذربرین مهر: در خراسان مخصوص طبقه‌ی کشاورزان

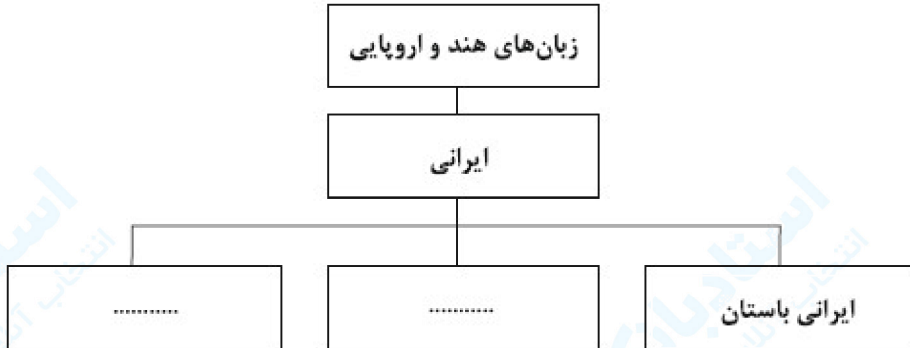
آذرگشنسب: در آذربایجان مخصوص طبقه‌ی شاهان

آذر فرنیغ: در فارس مخصوص طبقه‌ی موبدان

ب) مانی با ترکیب آموزه‌هایی از دین‌های زرتشتی، مسیحی و بودایی آیین جدیدی را عرضه کرد.

۴۰- کدام گزینه پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

- الف) رسمیت یافتن دین زرتشتی و نیرومند شدن موبدان چه پیامدی در پی داشت؟
 ب) با کشته شدن مبلغ کدام آیین، پیروانش به مناطق مرزی امپراتوری ساسانی و یا سرزمین‌های دیگر گریختند؟
 پ) تقریباً تمامی لوح‌های گلی کشف‌شده از تخت جمشید به چه خط و زبانی است؟
 ت) کدام گزینه نمودار زیر را کامل می‌کند؟

- ۱) ایجاد آرامش نسبی برای گروه‌های غیرزرتشتی - مانوی - خط میخی - پهلوی اشکانی، فارسی میانه
 ۲) ایجاد مسائل و مشکلاتی برای گروه‌های غیرزرتشتی - مانوی - ایلامی - ایرانی میانه، ایرانی نو
 ۳) ایجاد امنیت و آرامش نسبی برای مانویان و مسیحیان - ایلامی - ایرانی نو، ایرانی میانه
 ۴) ایجاد مسائل و مشکلاتی برای مانویان و مسیحیان - مسیحی - خط میخی - هندی، ایرانی میانه

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است.

- الف) با رسمیت یافتن دین زرتشتی و نیرومندشدن موبدان، برخی گروه‌های غیرزرتشتی، همچون مانویان و مسیحیان با مسائل و مشکلاتی روبه‌رو شدند.
 ب) پیروان مانی، با کشته شدن او، تحت تعقیب و شکنجه قرار گرفتند. آن‌ها به مناطق مرزی امپراتوری ساسانی و یا سرزمین‌های دیگر گریختند.
 پ) تمامی هزاران لوح گلی کشف شده از تخت جمشید، به خط و زبان ایلامی است.
 ت)

۴۱- به ترتیب کدام عبارت صحیح یا غلط می‌باشد؟

- الف) برخی از پادشاهان اشکانی، به تقلید از یونانیان، معابدی را برای آناهیتا ساختند.
 ب) فرهاد دوم اشکانی دستور داد متون پراکنده اوستا گردآوری شود.
 ب) در عهد اشکانی، ستایش آناهیتا به قلمرو روم در آسیای صغیر راه یافت.
 ت) شاهزاده‌ای از خاندان اشکانی برای نخستین بار کتاب‌های بودایی را به زبان چینی ترجمه کرد.
- (۱) ص - غ - ص - غ (۲) غ - ص - غ - ص (۳) ص - غ - غ - ص (۴) غ - ص - ص - غ

« پاسخ »

- گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تشریح عبارت‌های نادرست:
 (ب): بلاش یکم اشکانی دستور داد متون پراکنده اوستا گردآوری شود.
 (پ): در عهد اشکانی ستایش ایزدمهر (میترا) به قلمرو روم در آسیای صغیر راه یافت.

۴۲- در عصر ساسانیان، کتاب‌های اعتقادی براساس تعالیم زرتشت به کدام زبان تألیف گردید؟
 (۱) پهلوی (۲) اوستایی (۳) فارسی باستان (۴) فارسی نو

« پاسخ »

- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در عصر ساسانیان، اوستا به زبان پهلوی ترجمه و شرح و تفسیرهایی بر آن نوشته شد. هم‌چنین کتاب‌های اعتقادی براساس تعالیم زرتشت به زبان پهلوی تألیف گردید.

۴۳- در زمان ساسانیان آتشکده‌های آذرفرنبغ و آذرگشنسپ به ترتیب ویژه‌ی کدام گروه بودند؟
 (۱) موبدان - شاهان (۲) موبدان - کشاورزان (۳) شاهان - موبدان (۴) شاهان - کشاورزان

« پاسخ »

- گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در دوره‌ی ساسانیان آتشکده‌های بسیاری از شهرها و روستاهای ایران ساخته شد. سه آتشکده‌ی آذربرزین مهر در خراسان، مخصوص کشاورزان، آذرگشنسپ در آذربایجان، ویژه‌ی شاهان و آذرفرنبغ در فارس، خاص موبدان، بزرگ‌تر و شکوهمندتر از دیگر آتشکده‌ها بودند.

۴۴- مهم‌ترین وظیفه‌ای که روحانیون مادی (مغان) برعهده داشتند، کدام مورد بود؟
 (۱) مسئولیت حفظ سرودهای اوستا از گزند فراموشی (۲) مبارزه با عقاید خرافی رایج در میان اقوام آریایی
 (۳) آمیختن باورهای دینی کهن خود، با تعالیم زرتشتی (۴) خواندن نیایش‌ها و سرودها و رسم قربانی کردن

« پاسخ »

- گزینه ۴ پاسخ صحیح است. روحانیون مادی که مغ نامیده می‌شدند، برگزاری آیین‌های دینی از جمله خواندن نیایش‌ها و سرودها و رسم قربانی کردن را برعهده داشتند.
 تذکر: مغان، بعدها که به تدریج دین زرتشتی را پذیرفتند، به پیشوایان دینی جامعه‌ی زرتشتی تبدیل شدند. آنان نقش مهمی در آمیختن باورهای دینی کهن خود با تعالیم زرتشت داشتند.

- ۴۵- پیشرفت دین مسیح در قلمرو ساسانی و در گرفتن مباحثات اعتقادی میان پیروان ادیان مختلف، کدام تحول را در فعالیت‌های موبدان زرتشتی دوره‌ی ساسانی در پی داشت؟
- (۱) موبدان تصمیم گرفتند که مطالب کتاب اوستا را به صورت شفاهی به دیگران منتقل کنند.
 - (۲) دین زرتشت رسمی شد و روحانیان زرتشتی، قدرت و حاکمیت پادشاهان ساسانی را تأیید کردند.
 - (۳) موبدان با هدف داشتن سند و مدرک قابل استناد، اقدام به مکتوب کردن اوستای شفاهی نمودند.
 - (۴) سلسله مراتبی از روحانیت را شکل دادند و عهده‌دار مسئولیت‌هایی مانند قضاوت و دادرسی شدند.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تا آن زمان، موبدان ترجیح می‌دادند که مطالب کتاب اوستا را به حافظه بسپارند و به صورت شفاهی به دیگران منتقل کنند. ولی تحولات دینی این عصر، از جمله پیشرفت دین مسیح در قلمرو ساسانی و در گرفتن مباحثات اعتقادی میان پیروان ادیان مختلف، موجب شد موبدان برای این که در مقام بحث و جدل، سند و مدرک قابل استنادی در اختیار داشته باشند، اقدام به مکتوب کردن اوستای شفاهی کنند، هر چند هم‌چنان به نقل شفاهی آن رغبت بیش‌تری داشتند.

- ۴۶- کدام یک از گزینه‌های زیر در انتقال تدریجی آریاییان از زندگی شبانی به زندگی مبتنی بر کشاورزی، تأثیر به‌سزایی داشته است؟

- (۱) آشنایی با زندگی روستایی، یک‌جانشینی و شهرنشینی
- (۲) آموختن شیوه‌ی حفر قنات و استفاده از منابع آب
- (۳) اهلی کردن حیوانات و ساخت ابزارآلات برای بهبود زندگی
- (۴) آموزه‌های زرتشت با تشویق مردم به کشت و کار

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. آموزه‌های زرتشت با تشویق مردم به کشت و کار، تأثیر بسزایی بر انتقال تدریجی آریاییان از زندگی شبانی به زندگی مبتنی بر کشاورزی داشت.

- ۴۷- کدام مورد بیانگر اطلاعات به‌دست آمده درباره‌ی «دین مادها» است؟

- (۱) برخی پژوهشگران آنان را زرتشتی می‌دانند و برخی معتقدند آنان به باورهای کهن ایرانی اعتقاد داشته‌اند.
- (۲) علاوه بر اهوره‌مزدا، خدایان کهن ایرانی همچون مهر و آناهیتا هم ستایش می‌شدند.
- (۳) شواهدی وجود دارد که نشان می‌دهد آن‌ها اهوره‌مزدا و برخی از خدایان کهن ایرانی همچون میترا را ستایش می‌کرده‌اند.
- (۴) حکومت مادها، مزدپرستی را به‌عنوان دین رسمی ایران اعلام کرد.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. درباره‌ی دین مادی‌ها اخبار چندانی در دست نیست، اما شواهدی وجود دارد که نشان می‌دهد آن‌ها اهوره‌مزدا و برخی از خدایان کهن ایرانی همچون میترا را ستایش می‌کرده‌اند.

۴۸- کدام مورد، از منابع اخبار و آگاهی درباره وضعیت دین در دوره ساسانی و سیاست دینی ساسانیان نیست؟
(۱) لوح‌های گلی (۲) اندرزنامه‌های زرتشتیان (۳) نقش برجسته‌ها (۴) شاهنامه فردوسی

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. درباره وضعیت دین در دوره ساسانی و سیاست دینی ساسانیان، اخبار و آگاهی‌های بیشتری در دسترس است. منابع این اخبار و آگاهی‌ها عبارت‌اند از سنگ‌نوشته‌ها، نقش برجسته‌ها، شواهد باستان‌شناسی، سکه‌ها، کتاب‌های دینی و اندرزنامه‌های زرتشتیان، برخی آثار مورخان مسلمان، یونانی و رومی و نیز شاهنامه فردوسی.

۴۹- مطابق تعالیم زرتشتی، وظایف امشاسپندان یا جاودانان مقدس کدام است؟

(۱) یاری رساندن به اهوره مزدا در امر آفرینش و اداره امور

(۲) نشان دادن راه درست زندگی به آدمی و مبارزه با شر

(۳) کمک رساندن به اهوره مزدا در مبارزه با اهریمن و بدی‌ها

(۴) ایجاد قوانینی برای زندگی انسان‌ها

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. مطابق تعالیم زرتشتی، گروهی از موجودات الهی که امشاسپندان یا جاودانان مقدم خوانده می‌شوند، اهوره مزدا را در امر آفرینش و اداره امور جهان یاری می‌کنند.

۵۰- از دوره اشکانی، مجسمه‌هایی مربوط به کدام خدایان در کاوش‌های باستان‌شناسی پیدا شده است؟
(۱) خدایان کهن ایران (۲) خدایان یونانی (۳) آناهیتا و میترا (۴) خدایان رومی

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در دوره اشکانی، یونانی تبارانی که در ایران می‌زیستند بدون هیچ مزاحمتی خدایان خود را می‌پرستیدند. مجسمه‌هایی از این خدایان در کاوش‌های باستان‌شناسی پیدا شده است.

۵۱- سیاست مذهبی شاهان اشکانی کدام پیامد را در پی داشت؟

(۱) افزایش نفوذ روم در غرب ایران از طریق گسترش مسیحیت

(۲) افزایش قدرت موبدان زرتشتی

(۳) دخالت بیشتر درباریان در امور مذهبی

(۴) هم‌زیستی مسالمت‌آمیز پیروان عقاید مختلف

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. آزادی دینی اشکانیان زمینه مناسبی را برای هم‌زیستی مسالمت‌آمیز پیروان دین‌ها و عقاید مختلف فراهم آورد.

۵۲- اوستا در زمان کدام پادشاه ایران باستان، به خط و زبان اوستایی نگارش یافت؟
(۱) کوروش هخامنشی (۲) بلاش اشکانی (۳) شاپور دوم ساسانی (۴) اردشیر ساسانی

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. نسخه‌ای از اوستا در زمان هخامنشیان بر پوست گاو نوشته شده بود، اما بر اثر آتش‌سوزی تخت‌جمشید به دست اسکندر مقدونی از بین رفت. چند قرن بعد، یکی از پادشاهان اشکنی به نام بلاش اقدام به گردآوری اوستا نمود. به هر حال چنین به نظر می‌رسد که اوستا تا قرن‌ها به صورت شفاهی و سینه‌به‌سینه نقل می‌شد، تا آنکه در قرن ۴ میلادی و در زمان شاپور دوم ساسانی به خط و زبان اوستایی نگارش یافت.

۵۳- زرتشت، کدام یک از آداب کهن نیایش که در زمان وی رایج بود را نکوهش کرده است؟
(۱) ستایش خدایان متعدد (۲) ساخت معابد پرزرق و برق
(۳) پرستش عناصر طبیعی (۴) قربانی کردن حیوانات

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. زرتشت با برخی از آداب نیایش رایج در جامعه خود که میراث دوران گذشته بود، مانند قربانی کردن و کشتار بی‌رویه حیوانات به ویژه گاو مخالف بود و برگزارکنندگان آن‌ها را نکوهش کرده است.

۵۴- مردوک، خدای بزرگ کدام یک از اقوام زیر است؟
(۱) ایلامی‌ها (۲) بابلی‌ها (۳) آریایی‌ها (۴) آشوری‌ها

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. کورش وقتی بابل را بدون خونریزی و غارت فتح کرد، به نیایش و ستایش مردوک خدای بزرگ بابلیان پرداخت.

۵۵- ستایش کدام ایزد ایران باستان، در قلمرو روم در آسیای صغیر به کیشی مستقل تبدیل شد و سپس به اروپا راه یافت؟
(۱) اهوره‌مزدا (۲) آناهیتا (۳) میترا (۴) بهرام

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. در عهد اشکانی، ستایش ایزد مهر (میترا) در قلمرو روم در آسیای صغیر به کیشی مستقل تبدیل شد و سپس به اروپا راه یافت.

۵۶- بر اساس باورهای کهن ایرانی کدام ایزد، ایزد پیمان و قانون و پشتیبان نظم اجتماعی بود؟
(۱) مهر (۲) آناهیتا (۳) اهوره‌مزدا (۴) بهرام

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. بر اساس باورهای کهن ایرانی، مهر یا میترا، ایزد پیمان و قانون و پشتیبان نظم اجتماعی بود.

۵۷- کدام مورد به بلاش یکم از پادشاهان اشکانی نسبت داده شده است؟

- (۱) به دستور وی اوستا دوباره به خط و زبان اوستایی نگارش گردید.
- (۲) خواندن نیایش‌ها و سرودهای مذهبی آئین زرتشت را دوباره رایج نمود.
- (۳) طبق نظر زرتشت با قربانی کردن و کشتار بی‌رویه‌ی حیوانات مخالفت کرد.
- (۴) دستور گردآوری اوستا، کتاب مقدس ایرانیان باستان و زرتشتیان را صادر کرد.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. زرتشت پیام‌آور دین زرتشتی در میان ایرانیان باستان ظهور کرد. اساس تعالیم وی بر یگانگی و پرستش اهورامزدا قرار دارد. زرتشت با برخی از آداب نیایش در جامعه‌ی خود، مانند قربانی کردن و کشتار بی‌رویه‌ی حیوانات به ویژه گاو مخالف بود. کتاب مقدس ایرانیان باستان و زرتشتیان اوستا نام دارد. بر پایه‌ی داستان‌های باستانی، نسخه‌ای از اوستا که در زمان هخامنشیان بر پوست گاو نوشته شده بود، بر اثر آتش‌سوزی تخت جمشید به دست اسکندر مقدونی از بین رفت. چند قرن بعد یکی از پادشاهان اشکانی به نام بلاش یکم اقدام به گردآوری اوستا نمود.

۵۸- مطابق تعالیم زرتشتی، گروهی از موجودات الهی که خوانده می‌شوند آهوره مزدا را در امر آفرینش و اداره‌ی امور جهان یاری می‌کنند.

- (۱) مینوی نیک (۲) فرشتگان (۳) امشاسپندان (۴) ایزدان

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مطابق تعالیم زرتشتی، گروهی از موجودات الهی که امشاسپندان یا جاودانان مقدس خوانده می‌شوند آهوره مزدا را در امر آفرینش و اداره‌ی امور جهان یاری می‌کنند.

۵۹- در دوره‌ی شاپور یکم ساسانی، کدام فرد با ترکیب آموزه‌هایی از دین‌های زرتشتی، مسیحی و بودایی، آیین جدیدی را عرضه کرد؟

- (۱) مزدک (۲) ارژنگ (۳) مانی (۴) بابک

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. مانی (۲۱۶ - ۲۷۴ م.) با ترکیب آموزه‌هایی از دین‌های زرتشتی، مسیحی و بودایی، آیین جدیدی را عرضه کرد. او از شاپور یکم اجازه گرفت که عقاید خود را تبلیغ کند.

- ۶۰- کدام مورد، تفاوت عقاید اقوام آریایی نخستین را با مردمان ایلام، بین‌النهرین و یونان نشان می‌دهد؟
- (۱) آریایی‌ها به خدای واحد و مردمان ایلام، بین‌النهرین و یونان، به خدایان متعدد اعتقاد داشتند.
 - (۲) نفوذ و قدرت خدایان یونانی و بین‌النهرینی، برخلاف خدایان آریایی تمام گیتی را دربرمی‌گرفت.
 - (۳) آریایی‌ها برخلاف مردم بین‌النهرین و یونان و ... برای خدایان خویش معابد باشکوه نمی‌ساختند.
 - (۴) در میان آریایی‌ها، رسم قربانی کردن معمول بود، اما در میان اقوام دیگر، این رسم وجود نداشت.

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. آریایی‌های نخستین، برای خشنودی خدایان، حیوانات را قربانی می‌کردند و سرودها و نیایش‌های گوناگونی می‌خواندند. افرادی با عنوان مُغ، مراسم و تشریفات دینی را اجرا می‌کردند. اقوام آریایی برخلاف مردمان ایلام، بین‌النهرین، یونان و ...، برای خدایان خویش معابد باشکوه نمی‌ساختند. آنان اعتقاد داشتند که نفوذ و قدرت خدایانشان محدود به ناحیه و شهر خاصی نمی‌شود، بلکه تمام قلمرو گیتی را دربرمی‌گیرد.